

Ethiek van praktijkgericht onderzoek?

Workshop Masterconferentie 26 maart 2019, Haagse Hogeschool
Niek van den Berg & Pieter Seunke

AERES
HOOGESCHOOL
WAGeningen

Welkom!

Wat brengt je hier?
Wanneer is de workshop geslaagd voor je?

AERES
HOOGESCHOOL
WAGeningen

2

Programma

- A) Verkennen: wat is ethiek van praktijkgericht onderzoek?
- B) Introductie perspectieven / richtlijnen ethiek in praktijkgericht onderzoek.
- C) Duiding perspectieven/richtlijnen aan de hand van ervaringen in je eigen werkpraktijk. Wat betekenen ze voor jou?

AERES
HOOGESCHOOL
WAGeningen

3

Stille wand

AERES
HOOGESCHOOL
WAGeningen

4

Literatuur

Andriessen, D., Onstenk, J., Delnooz, P., Smeijsters, H. & Peij, S. (2010). [Gedragscode praktijkgericht onderzoek voor het hbo. Gedragscode voor het voorbereiden en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek binnen het Hoger Beroeps onderwijs in Nederland: Advies van de Commissie Gedragscode Praktijkgericht Onderzoek in het hbo](#). Den Haag: HBO-raad / Vereniging Hogescholen.

Werkgroep Kwaliteit van Praktijkgericht Onderzoek en het Lectoraat (2017). [Advies Werkgroep Kwaliteit van Praktijkgericht Onderzoek en het Lectoraat](#). Den Haag: Vereniging Hogescholen.

Nieuwe gedragscode, wetenschappelijk onderzoek:

Commissie herziening Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (2018). [Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit](#). KNAW, NFW, NWO, TO2 Federatie, Ver. Hogescholen, VSNU.

AERES
HOOGESCHOOL
WAGeningen

5

Ethiek van praktijkgericht onderzoek

1. Onderzoekers aan het hbo dienen het professionele en maatschappelijke belang.

Zij leveren een bijdrage aan de professie en het betreffende beroepenveld en zetten zich in voor het publieke belang. Zij richten zich op relevante thema's en problemen uit de beroepspraktijk en op creatieve, innovatieve en toepasbare oplossingen voor de praktijk. Ze leveren een bijdrage aan kennis- en theorieontwikkeling, stimuleren kenniscirculatie naar praktijk en onderwijs en streven ernaar resultaten toegankelijk te maken volgens de principes van Open Access.

AERES
HOOGESCHOOL
WAGeningen

6

Ethiek van praktijkgericht onderzoek

2. Onderzoekers aan het hbo zijn respectvol.

Zij houden rekening met rechten, belangen, privacy, zienswijzen, opvattingen, theorieën en methoden van betrokkenen en van collega onderzoekers.

Ze leven de regelgeving en protocollen na die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

Als onderzoek met mensen of dieren enig risico oplevert, moet het belang van het onderzoek het nemen van dat risico rechtvaardigen. In dat geval wordt externe deskundigen om advies gevraagd.

Ethiek van praktijkgericht onderzoek

3. Onderzoekers aan het hbo zijn zorgvuldig.

Zij nemen meerdere wetenschapsoopvattingen en daarmee samenhangende vormen van onderzoek in overweging, de beschikbare onderzoeksmethoden en de methodologische regels die daarbij horen, alsook de onderzoeks- en beroepsethiek en de waarden die binnen het vakgebied gelden.

Ze maken gebruik van reeds beschikbare kennis uit praktijk en wetenschap.

Zij rapporteren juist, compleet, nauwkeurig en navolgbaar.

Zij nemen in overweging de wenselijkheid de data zorgvuldig te bewaren en zorgen dat de intellectuele eigendomsrechten van data, resultaten en innovaties goed zijn geregeld.

Ethiek van praktijkgericht onderzoek

4. Onderzoekers aan het hbo zijn integer.

Zij zijn kritisch ten aanzien van in de praktijk gehanteerde opvattingen en probleemdefinities, onafhankelijk in hun methodische keuzes en eerlijk over de bronnen die ze gebruiken.

Ze zijn aanspreekbaar op hun gedrag tijdens het uitvoeren van onderzoek, autonoom in hun analyses en onpartijdig in hun rapportages.

Ethiek van praktijkgericht onderzoek

5. Onderzoekers aan het hbo verantwoorden hun keuzes en gedrag.

Zij verantwoorden zich over de relevantie van het gekozen thema, de keuze van het onderzoeksontwerp en gehanteerde methoden en de beperkingen daarvan, de zorgvuldigheid van de uitvoering, de onderbouwing van de conclusies, de gehanteerde bronnen, de implementatie in de praktijk alsmede de doorwerking in het onderwijs.

Tweegesprekken

- 1) Zoek iemand op die je nog niet (goed) kent.
- 2) Wat is de casus waarover jullie met elkaar in gesprek gaan?
- 3) Wat is het ethische vraagstuk in de casus? Misschien zijn er meer?
- 4) Wat kun je met de gepresenteerde richtlijnen in relatie tot het ethische vraagstuk in de casus? Wat zou je bijvoorbeeld een volgende keer anders doen?
- 5) Hoe helpen voorgaande inzichten jou in je verdere werk? In andere casussen van praktijkgericht onderzoek? In onderzoeksbegeleiding?

Werk het uit, analoog of digitaal ...

Als input voor plenaire afsluiting

25 minuten

Terugblik tweegesprekken: vertel eens?